

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

2007 m. liepos 20 d., Briuselis

PLENARINĖ ASAMBLĖJA

2007 m. liepos 11–12 d.

PRIIMTŲ NUOMONIŲ SANTRAUKA

Nesutrumpintas EESRK nuomones oficialiomis kalbomis galima rasti Komiteto tinklalapyje

http://www.eesc.europa.eu/documents/summaries_plenaries/index_lt.asp

Plenarinės sesijos darbe dalyvavo ES pirmininkaujančios Portugalijos atstovas – Portugalijos darbo ir socialinio solidarumo ministras **José António Vieira da Silva**, kuris supažindino su ES pirmininkaujančios Portugalijos darbo programos prioritetais, Komisijos pirmininko pavaduotojas **Jacques Barrot**, kuris susitiko su nacionalinių ESRT pirmininkais ir kalbėjo tema „Sutarčių reforma ir Europos ateitis: klimato kaita ir energija“, ir Komisijos narė **Danuta Hübner**, kuri pristatė regioninę politiką (ketvirtąją sanglaudos ataskaitą).

1. SOCIALINĖ SANGLAUDA IR DARBO RINKA

- **Prioritetinių gyventojų grupių užimtumas (Lisabonos strategija)**

- Pranešėjas **Wolfgang Greif** (Darbuotojų gr. – AT)
- **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 997/2007
- **Dokumento esmė**

Nepaisant dalinės pažangos kai kuriose srityse, dar teks nueiti ilgą kelią siekiant aukštų Lisabonos užimtumo tikslų. Todėl EESRK ragina įgyvendinant nacionalinę socialinę ir užimtumo politiką ir atsižvelgiant į šioje nuomonėje minėtų prioritetinių grupių užimtumą darbo rinkoje ateityje skirti daugiau dėmesio šiems klausimams:

- priemonėms, skatinančioms jaunimo galimybes patekti į darbo rinką;
- griežčiau kovoti su vis dar dažnai pasitaikančiomis diskriminacijos dėl amžiaus, lyties, negalios ar etninės kilmės;
- didinti darbo rinkos užtikrintumą ir užkirsti kelią nesąžiningiems darbo santykiams;
- priemonėms, gerinančioms darbo vietų kokybę;
- investuoti į mokymą ir kvalifikacijos kėlimą ir mokymąsi visą gyvenimą;
- modernizuoti ir gerinti socialinės apsaugos priemones, kur tai yra būtina, taikomas nestandartinėms užimtumo formoms;
- šalinti darbo rinkos segmentavimą pagal lytį;
- šalinti kliūtis asmenims, prižiūrintiems vaikus ir norintiems (vėl) pradėti dirbti ir likti darbo rinkoje (be kitų, paskatos tėvui dažniau imtis vaiko priežiūros);

Daugelyje šioje nuomonėje aptariamų temų būtina nustatyti aiškesnius prioritetus, taip pat numatyti ir privalomus tikslus bei konkrečią politiką. EESRK

- mano, kad būtina numatyti aiškesnius ir privalomus tikslus Europos lygmeniu. Komisija privalo atlikti didesnę vaidmenį kontroliuojant užimtumo strategijos įgyvendinimą valstybėse narėse;
 - pasisako už papildomų konkrečių tikslų įgyvendinimo gerinimą, ypač užtikrinant jaunimo užimtumą, kovojant su jaunimo nedarbu, skatinant lygias galimybes, remiant žmones su negalia, integruojant migrantus;
 - siekia, kad nacionalinės reformų programos užimtumo srityje būtų taip parengtos, kad ateityje siektų aukštesnių. Šiame kontekste EESRK siūlo apsvarstyti konkrečius būdus, kaip sujungti atitinkamas biudžeto lėšas aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms įgyvendinti pavienėse valstybėse narėse.
- *Asmuo pasiteirauti Susanne Johansson*
(Tel. 00 32 2 546 84 77 – el. paštas susanne.johansson@eesc.europa.eu)

- ***Socialinių partnerių vaidmuo derinant profesinę veiklą, šeiminių ir asmeninių gyvenimą***

- **Pranešėjas** Peter Clever (Darbdavių gr. – DE)
- **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 998/2007
- **Dokumento esmė**

Priėmus veiksmų metmenis lyčių lygybės srityje¹ prie pagrindinių keturių sričių, kuriose valstybių narių socialiniai partneriai vykdys veiklą iki 2010 m., aiškiai priskirtinas šeiminių gyvenimo ir profesinės veiklos suderinamumas.

Šeiminių gyvenimo ir profesinės veiklos suderinamumas yra svarbi priemonė siekiant moterų ir vyrų, taip pat moterų, turinčių vaikų ir jų neturinčių, lygybės.

Svarbus vaidmuo tenka socialiniams partneriams, turintiems savo struktūras pavienėse šalyse narėse. Dėdami pastangas šeiminių gyvenimo ir profesinės veiklos suderinamumo srityje, jie gali daryti didelę įtaką darbuotojų gyvenimui.

¹

http://ec.europa.eu/employment_social/news/2005/mar/gender_equality_en.pdf

EESRK pabrėžia, kad daug tikslingiau būtų pertvarkyti neapmokamo darbo už profesinės veiklos ribų, pvz., vaikų auklėjimo, artimųjų priežiūros, namų ruošos darbų pasidalijimą tarp moterų ir vyrų. Būtina skatinti vyrus dalytis našta tikros partnerystės pagrindu. Tai reikalauja gilių sąmonės ir struktūrų pokyčių.

Socialinių partnerių pozicija yra labai svarbi formuojant visuomenės požiūrį. Skandinavijos šalių ir Vokietijos patirtis parodė, kad gali būti naudinga taikyti sąlygą, numatančią, kad išmokos bus mokamos, pvz., dalis pašalpos už vaiko priežiūrą, arba pašalpa bus didinama tik tuo atveju, jei ir tėvas skirs tam tikrą laiką savo vaiko priežiūrai. Tokiu būdu tėvams sudaroma teisinė bazė, kuria remdamiesi jiems lengviau tam tikrą laikotarpį skirti vaikų auklėjimui. Būtent dėl pasikeitusių vyrų ir moterų vaidmenų svarbu, kad socialiniai partneriai aiškintų, jog motinos profesinė veikla ar tėvo dalyvavimas namų ruošos darbuose nedaro neigiamos įtakos vaiko vystymuisi.

Socialiniai partneriai gali padėti tėvams apsispręsti, kokio gyvenimo modelio jie nori ir kaip jie galėtų jį įgyvendinti. EESRK pabrėžia, kad būtina griežtai laikytis galiojančių teisės aktų, ginančių nėščiąsias, motinas ir tėvus vaiko priežiūros atostogų laikotarpiu, kad jiems nebūtų nusižengiama netiesiogiai diskriminuojant motinas ir tėvus.

Reikia remti įmones, kurios siūlo savo darbuotojams pagalbą ieškant vaikų priežiūrėtojos. Kai tėvams nepadedama, tai kenkia pačiai įmonei, nes daro neigiamą įtaką įmonės aplinkai ir darbuotojų motyvacijai.

EESRK nurodo, kad įvedant lanksčius darbo laiko modelius, reikėtų atsižvelgti į lankstumo ir užimtumo saugumo koncepciją. Socialinių partnerių išsiderētu lankstumu turi būti siekiama abipusės naudos tiek įmonėms, tiek darbuotojams.

EESRK mano, kad įmonių konkurencija, padedant socialiniams partneriams, gali būti tinkama priemonė skleisti ir skatinti šeimoms ir moterims palankius geros praktikos pavyzdžius. Konkurencija skatina novatoriškas priemones, kurios pristatomos plačiajai visuomenei.

EESRK ragina socialinius partnerius imtis iniciatyvos regionų ir vietos lygiu, suburti pastangas dedančius dalyvius (verslininkus, įmonių tarybų atstovus, tėvų komitetus, religines bendruomenes, sporto asociacijos, vietos valdžios atstovus ir kt.) miestuose ir kaimuose ir kurti kartu tokias gyvenimo sąlygas, kad būtų galima kuo geriau suderinti profesinės veiklos, šeiminius bei asmeninius interesus.

EESRK primygtinai siūlo kiekvienai valstybei narei numatyti konkrečius jaunesnių nei trejų metų vaikų priežiūros infrastruktūros tikslus, išreikštus skaičiais. Norint užtikrinti šeimos ir profesinės veiklos suderinamumą, iki 2010 m. reikėtų suteikti vietą lopšelyje ar kvalifikuotos vaikų priežiūrėtojos paslaugas mažiausiai 33 proc. jaunesnių nei trejų metų amžiaus vaikų. EESRK mano, kad būtina vaikų priežiūrai ES valstybėse narėse skirti daugiau dėmesio nei iki šiol ir politinėmis priemonėmis ją skatinti ir remti.

Didesnis dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas paslaugų išplėtimui senyvo amžiaus asmenų slaugos srityje, siekiant palengvinti artimuosius slaugančiųjų našta.

Socialinių partnerių užduotis šioje srityje galėtų būti informuoti apie praktikoje pasiteisinusias priemones. Pavyzdžiui, galimybę laikinai pakeisti darbo laiką, prie slaugančiojo poreikių pritaikytą darbo vietas įrangą arba informacinę medžiagą apie organizacinius, finansinius ir teisinius slaugos aspektus.

Taigi, EESRK ragina Tarybą, Europos Parlamentą ir Komisiją ateityje atsižvelgti į šioje tiriamojoje nuomonėje pateiktus pasiūlymus ir prisidėti prie profesinės veiklos, šeiminio ir asmeninio gyvenimo suderinamumo Europoje gerinimo.

- *Asmuo pasiteirauti Alan Hick*
(Tel. 00 32 2 546 32 03 – el. paštas alan.hick@eesc.europa.eu)
- ***Lankstumas ir užimtumo saugumas (kolektyvinės derybos ir socialinio dialogo vaidmuo)***
 - **Pranešėjas** Thomas Janson (Darbuotojų gr. – SE)
 - **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 999/2007
 - **Dokumento esmė**

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) teigiamai vertina ES pirmininkausiančios Portugalijos prašymą parengti nuomonę dėl lankstumo ir užimtumo saugumo, nes diskutuojant šiuo klausimu iki šiol daugiausiai buvo kalbama tik apie išorinio lankstumo didinimą ir atsvarą tokiam lankstumo padidėjimui – darbo rinkos politikos stiprinimą arba socialinės apsaugos nuostatas. Užuo tai darius, reikėtų atkreipti dėmesį į kitus lankstumo ir užimtumo saugumo politikos aspektus, kad būtų galima sudaryti įvairiems subjektams palankias sąlygas.

EESRK norėtų pabrėžti, kad būtina stiprinti socialinių partnerių vaidmenį. Socialiniai partneriai turėtų būti pagrindiniai bet kokios diskusijos dėl lankstumo ir užimtumo saugumo dalyviai, jų vaidmuo konsultuojant Europos Komisiją turėtų būti ypatingas. Todėl apibrėžiant europietišką lankstumo ir užimtumo saugumo sąvoką Komisija turėtų daugiau dėmesio skirti konsultacijoms, ypač su Europos socialiniais partneriais.

Norint plėtoti diskusijas dėl lankstumo ir užimtumo saugumo, svarbu stiprinti darbo santykių sistemas Europoje ir valstybėse narėse. Labai svarbu, kad socialinis dialogas būtų intensyvus ir gyvybingas ir jame aktyviai dalyvautų socialiniai partneriai, kurie galėtų derėtis, daryti įtaką ir

prisiimti atsakomybę už lankstumo ir užimtumo saugumo sąvokos apibrėžtį, jos sudedamąsias dalis ir įvertinti pasekmes.

Komisija ir valstybės narės lankstumo ir socialinio saugumo politikoje turėtų labiau atsižvelgti į lyčių lygybės ir kartų solidarumo principus. Darbo rinkoje lankstumo ir saugumo požiūriu moterų, vyresnio amžiaus darbuotojų ir jaunimo padėtis dažnai yra blogesnė, todėl reikėtų pasistengti pagerinti šioms darbuotojų grupėms taikomas sąlygas.

EESRK pageidauja, kad valstybės narės ir Komisija pagalvotų, kaip, pasinaudojant vidiniu lankstumu, padidinti gebėjimą prisitaikyti, kad šis gebėjimas taptų perspektyvia ir priimtina lankstumo ir užimtumo saugumo sistemos dalimi. Vidinis lankstumas gali būti labai svarbus skatinant našumą, naujoves ir konkurencingumą, ir prisidėti prie Lisabonos strategijos tikslų įgyvendinimo. Reikia siekti darbo laiko lankstumo ir darbuotojų apsaugos pusiausvyros; tai geriausiai užtikrinti kolektyvinėse derybose nustatytomis taisyklėmis ir atsižvelgiant į nacionalinę praktiką. Tokiose derybose dėl darbo laiko lankstumo reikalingas patikimas įstatymuose numatytų teisių, patikimai veikiančių socialinių institucijų ir užimtumui palankių socialinės apsaugos sistemų pagrindas.

- *Asmuo pasiteirauti Susanne Johansson*
(Tel. 00 32 2 546 84 77 – el. paštas susanne.johansson@eesc.europa.eu)
- ***Įsidarbinimo galimybė ir verslumas: pilietinės visuomenės, socialinių partnerių ir vietos bei regionų valdžios institucijų vaidmuo lyčių lygybės aspektu***
 - **Pranešėjas** Pariza Castaños (Darbuotojų gr. – ES)
 - **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 1000/2007
 - **Dokumento esmė**

Moterų ir vyrų nelygybė verslo pasaulyje ir darbo rinkoje yra rimta visos Europos visuomenės – vyrų, moterų, įmonių, dirbančių moterų ir vyrų, vyriausybių, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės – problema. EESRK mano, kad atėjo laikas paskatinti lygybės politiką darbo rinkoje diegiant naujas aktyvias priemones, kuriant verslą ir organizuojant socialinį gyvenimą.

Valstybės narės turi ryžtingai įgyvendinti Europos lyčių lygybės paktą ir nacionalinėse reformų programose nurodyti už lyčių lygybę atsakingą valstybės pareigūną.

Reikia nustatyti naujus konkrečius lyčių lygybės tikslus užimtumo politikoje, įskaitant kokybinius ir kiekybinius rodiklius, kad prioritetas būtų teikiamas didesniam moterų skaičiui versle, jų užimtumui ir geresnėms darbo sąlygoms.

Reikia nustatyti naujus aiškius tikslus lyčių stereotipams, ribojantiems moterų verslumą, pašalinti (ypač švietimo srityje).

Reikia gerinti valdymą, kuriame dalyvautų pakankamai socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų, visų pirma vietos ir regionų lygiu. Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų aktyviai dalyvauti nacionalinėse reformų programose.

- *Asmuo pasiteirauti Pierluigi Brombo*
(Tel. 00 32 2 546 97 18 – el. paštas pierluigi.brombo@eesc.europa.eu)

2. ĮMONĖS IR NAUJOVIŲ DIEGIMAS

- ***Inovacijos: įtaka pramonės permainoms ir EIB vaidmuo***
- **Pranešėjas** János Tóth (Įvairių interesų gr. – HU)
- **Bendrapranešėjis** Enrique Calvet Chambon (1 kat. – ES)
- **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 996/2007
- **Dokumento esmė**

Nuomonės išvadose ir rekomendacijose Komitetas nurodo, su kokiomis pagrindinėmis problemomis susiduriama diegiant inovacijas Europoje. Jis pabrėžia Europos paradoksą, kadangi investicijos neduoda laukiamų rezultatų, visų pirma todėl, kad trūksta tinkamų prekybos metodų. Inovacijų įtaka pramonės permainoms galėtų būti labai naudinga Europos pramonei jeigu pavyktų pakeisti šią tendenciją.

Nuomonėje pabrėžiama, kad norint pagerinti inovacijų lygį, svarbu naudoti tinkamas priemones ir

- nurodoma, kad būtina atkreipti visuomenės ir verslininkų dėmesį į tai, kad šiuo metu inovacijos yra Europos ekonominio klestėjimo pagrindas;
- pripažįstami geri rezultatai, pasiekti Europoje investicijų srityje, bet kartu rekomenduojama stiprinti paklausą ir taip riboti riziką, susijusią su verslo iniciatyvomis. Taip pat siūlomas naujas viešųjų išlaidų modelis;
- analizuojamos novatoriškiausios EIB grupės taikytos finansavimo priemonės ir būtinybė Komisijai ir EIB grupei toliau remti finansavimą;
- pabrėžiama žmogiškojo kapitalo reikšmė ir jo motyvavimo bei judumo būtinybė.

Paskutinėje nuomonės dalyje aptariamos visos naujausios EIB grupės naujovių diegimui skatinti taikomos priemonės.

Nuomonėje daug dėmesio skiriama tam tikrų svarbių naujoves skatinančių finansavimo priemonių analizei:

- iniciatyvai Naujovės 2010 (i2i), kuri yra pagrindinis EIB indėlis gerinant naujovių diegimą;
 - struktūrinei finansavimo priemonei (SFP), kuri naudojama ne tik siekiant mokslinių tyrimų ir plėtros tikslų;
 - bendroms EIB grupės ir Komisijos iniciatyvoms, pavyzdžiui, konkurencingumo ir naujovių programai (KNP) ir naujai rizikos pasidalijimo finansinei priemonei (RPPF);
 - EIF paramai naujovių diegimui, kuri skirta konkrečiai MVĮ.
- ***Asmuo pasiteirauti*** *Amelia Muñoz Cabezón*
(Tel. 00 32 2 546 83 73 – el. paštas amelia.munozcabezon@eesc.europa.eu)

- ***Verslo, visų pirma MVĮ, potencialas (Lisabonos strategija)***

- **Pranešėja** Christine Faes (Įvairių interesų gr. – BE)
- **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 982/2007
- **Dokumento esmė**

Įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus mažosioms ir vidutinėms įmonėms tenka svarbus vaidmuo. Nepaisant to, pirmaisiais Lisabonos strategijos įgyvendinimo metais jų indėlis nebuvo tinkamai įvertintas. Visų pirma reikėtų, kad MVĮ organizacijos aktyviau dalyvautų vertinant pasiektą pažangą, taip pat reikėtų stiprinti jų vaidmenį skatinant MVĮ dalyvauti visuose sprendimus priimančių institucijų lygmenyse. EESRK ragina, kad kito Integruotų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairių persvarstymo 2008–2010 m. laikotarpiui metu būtų apibrėžtos geriau orientuotos ir racionalesnės pagrindinės MVĮ gairės, visų pirma susijusios su mikroekonominėmis reformomis. Siekdamas aktyvaus MVĮ dalyvavimo įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus, EESRK ragina Tarybą nedelsiant apibrėžti Europos mažųjų įmonių chartijai teisinį pagrindą, atsižvelgiant į Europos Parlamento prašymą, siekiant stiprinti pagrindą, leisiantį užtikrinti aktyvesnius veiksmus.

Todėl Komitetas

- ragina Komisiją ir Tarybą visomis priemonėmis prisidėti atitinkamuose įstatymuose įtvirtinant principą „pradėk nuo mažo“,
- pageidautų 2009 metus paskelbti „Europos verslo metais“ pabrėžiant svarbų vaidmenį, tenkantį verslininkams užtikrinant ekonomikos augimą ir gerovę, bei skatinti visus, visų pirma jaunimą, rinktis verslininko karjerą,
- prašo dėti pastangas, kad būtų užtikrintas konkurencingumo ir naujovių pagrindų programos veiksmingumas, sudarytos sąlygos MVĮ pasinaudoti veiksminga parama ir jos teikiamomis galimybėmis, supaprastinta MVĮ dalyvavimo tvarka Septintojoje bendrojoje mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstracinės veiklos programoje bei struktūrinių fondų veikloje. Būtina užtikrinti atidžią minėtų programų ir JEREMIE iniciatyvos veiksmingumo ir prieinamumo stebėseną.

Žmogiškasis kapitalas yra didžiausias įmonės turtas. Atitinkamos paramos struktūros, specialiai pritaikytos mokymo programos ir deramos finansinės paskatos turėtų padėti MVĮ tobulinti darbuotojų ir verslininkų žinias ir gebėjimus toliau investuojant į tęstinį mokymą.

EESRK ragina Komisiją

- atlikti MVĮ dalyvavimo Bendrijos programose vertinimą. Jei manoma, kad šis dalyvavimas nepakankamas, būtina nustatyti privalomą mažiausią dalyvavimo procentą;
 - Reikia užtikrinti atidžią MVĮ dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose stebėseną ir parengti priemones, kurios užtikrintų geresnes MVĮ dalyvavimo juose sąlygas.
 - galiausiai Komisijos lygmeniu reikia sukurti koordinuojančią struktūrą, kad visose programose, veiksmuose ir teisės priemonėse būtų vykdoma tikrai MVĮ naudinga ir veiksminga politika.
- ***Asmuo pasiteirauti Luis Lobo***
(Tel. 00 32 2 546 97 01 – el. paštas luis.lobo@eesc.europa.eu)
 - ***Investicijos į žinias ir naujoves (Lisabonos strategija)***
 - **Pranešėjas Gerd Wolf** (Įvairių interesų gr. – DE)
 - **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 983/2007
 - **Dokumento esmė**

Europa ateityje turi išlikti lydere mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir nuolatinių naujovių srityse.

Aukšto lygio moksliniai ir techniniai pasiekimai bei jų pritaikymas pramonėje stiprinant konkurenciją ir ekonomines galias yra esminė išankstinė sąlyga norint užtikrinti ateitį (visų pirma dėl energetikos ir klimato klausimų), išsaugoti ir gerinti mūsų dabartinę padėtį pasaulyje ir plėtoti Europos socialinį modelį, o ne statyti jį į pavojų. Todėl, Komiteto nuomone, reikia:

- pažangai, naujovėms ir verslumui palankaus socialinio klimato, kad būtų sudarytos būtinos sąlygos ir priimami atitinkami sprendimai visais lygiais, kad pramonė įgautų vis daugiau pasitikėjimo ir optimizmo teikiant investicijas, kurių taip reikia Europai, ir būtų kuriamos naujos darbo vietos;
- didinti piliečių sąmoningumą fundamentaliųjų mokslinių tyrimų srityje, kadangi būtent jie lemia ateities naujoves.

Todėl Komitetas dar kartą rekomenduoja persvarstant 2008 m. ES biudžetą padidinti Bendrijos pagalbos dalį iš pradžių 50 proc., t. y. skirti maždaug 3 proc. visų Barselonos tiksluose numatytų investicijų.

Kartu būtina skatinti pramonę, visų pirma MVĮ, investuoti į mokslinius tyrimus ir technologijų vystymą sukuriant patrauklesnį ir naudingesnį teisinį (taip pat ir atsakomybės srityje), administracinį, mokesčių ir finansinį pagrindą. ES teisės aktai dėl valstybės pagalbos šiuo atžvilgiu taip pat atlieka svarbų vaidmenį.

Be to Komitetas:

- ragina valstybes nares stiprinti ir gerinti mokymo įstaigas (pradedant pradinėmis mokyklomis ir baigiant universitetais) ir tam skirti reikiamų investicijų;
- dar kartą pakartoja savo rekomendaciją sukurti Europos žinių erdvę, kuri papildytų Europos mokslinių tyrimų erdvę vykdant glaudesnį valstybių bendradarbiavimą mokymo, naujovių ir mokslinių tyrimų srityse;
- ragina valstybes nares labiau remti asmenų judumą ir stiprinti Europos Sąjungos programas (Erasmus, Marie Curie), kadangi judumas padeda įgyti ir perduoti gebėjimus.

Naujovių reikšmės ir skatinimo klausimu Komitetas:

- pritaria visoms pastangoms supaprastinti reglamentavimą ir patikrinti, ar nėra nereikalingų, pernelyg išsamių ir (arba) be reikalo ribojančių teisės aktų;

- siūlo pagalvoti apie rizikos fondo sukūrimą (pavyzdžiui, prie EIB), kuris padėtų bent jau mažosioms ir vidutinėms įmonėms kompensuoti atlyginti su naujovėmis susijusią galimą žalą;
- pabrėžia, kad žmogiškieji gebėjimai ir galimybės yra vertingiausi ir labiausiai pažeidžiami žinių ir naujovių ištekliai;
- prašo patyrusius specialistus, mokslo ir technikos atstovus labiau nei iki šiol įtraukti į svarbius sprendimų priėmimo procesus ir administracinius reikalus, susijusius su mokslinių tyrimų, verslo ir naujovių politika. Europos mokslinių tyrimų tarybos (ERC) įkūrimas yra pirmas labai padrašinantis žingsnis šia linkme.

Galiausiai, atstovaudamas organizuotai pilietinei visuomenei, „verslumą žmogaus veidu“ Komitetas įtraukė į savo būsimą darbo programą kaip svarbiausią punktą. Tik atsakingas, energingas ir kupinas idėjų verslumas, turintis sąlygas laisvai plėtotis, padės galiausiai įgyvendinti Lisabonos tikslus.

- *Asmuo pasiteirauti Luis Lobo*
(Tel. 00 32 2 546 97 01 – el. paštas luis.lobo@eesc.europa.eu)

2. TRANSPORTAS

- ***Ratinių žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių užpakalinio vaizdo veidrodžiai (kodifikuota redakcija)***
 - **Nuoroda.** COM(2007) 236 galutinis – 2007/0081 COD – CESE 985/2007
 - *Asmuo pasiteirauti Magdaléna Belarova-Carabin*
(Tel. 00 32 2 546 83 03 – el. paštas magdalena.belarova-carabin@eesc.europa.eu)
- ***Geležinkelių sistemos sąveika***
- ***Europos geležinkelių agentūra***
- ***Sauga geležinkeliuose***
 - **Pranešėjas** Roberto Confalonieri (Įvairių interesų gr. – IT)
 - **Nuorodos:** COM(2006) 783 galutinis – 2006/0221 COD – CESE 987/2007
COM(2006) 785 galutinis – 2006/0274 COD – CESE 987/2007
COM(2006) 784 galutinis – 2006/0272 COD – CESE 987/2007

- *Asmuo pasiteirauti Maria José Lopez Grancha*
(Tel. 00 32 2 546 87 13 – el. paštas mariajose.lopezgrancha@eesc.europa.eu)

- ***Pavojingų krovinių vežimas vidaus keliais***
- **Pranešėjas** Krzysztof Ostrowski (Darbuotojų gr. – PL)

- **Nuoroda.** COM(2006) 852 galutinis – 2006/0278 COD – CESE 988/2007

- *Asmuo pasiteirauti Siegfried Jantscher*
(Tel. 00 32 2 546 82 87 – el. paštas siegfried.jantscher@eesc.europa.eu)

- ***Žalioji knyga dėl palydovinės navigacijos***
- **Pranešėjas** Stéphane Buffetaut (Darbuotojų gr. – FR)

- **Nuoroda.** COM(2006) 769 galutinis – CESE 989/2007

- *Asmuo pasiteirauti Agota Bazsik*
(Tel. 00 32 2 546 86 58 – el. paštas agota.bazsik@eesc.europa.eu)

- ***Linijinės konferencijos – Jungtinių Tautų Konvencija***
- **Pagrindinė pranešėja** Anna Bredima-Savopoulou (Darbuotojų gr. – EL)

- **Nuoroda.** COM(2006) 869 galutinis – 2006/0308 COD – CESE991/2007

- *Asmuo pasiteirauti Maria José Lopez Grancha*
(Tel. 00 32 2 546 87 13 – el. paštas mariajose.lopezgrancha@eesc.europa.eu)

- ***Galileo: Europos GNSS programos***
- **Pagrindinis pranešėjas** Stéphane Buffetaut (Darbuotojų gr. – FR)

- **Nuoroda.** COM(2007) 261 galutinis – CESE 993/2007

- *Asmuo pasiteirauti Agota Bazsik*
(Tel. 00 32 2 546 86 58 – el. paštas agota.bazsik@eesc.europa.eu)

3. TELEKOMUNIKACIJOS

- **Radijo dažninis atpažinimas (RDA)**

- **Pranešėjas** Peter Morgan (Darbuotojų gr. – UK)

- **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 992/2007

- **Dokumento esmė**

Nesutrumpintas komunikato pavadinimas – „Radijo dažnių atpažinimas Europoje: politikos sistemos formavimo veiksmi“. Komisija surengė plačias konsultacijas, kurių rezultatai buvo panaudoti šiame komunikate. Dabar EESRK prašomas pateikti tiriamąją nuomonę. Atsižvelgdama į atsiliepimus dėl komunikato Komisija metų pabaigoje pateiks valstybėms narėms rekomendaciją. Bet kokie kiti teisės aktai, kurių rengimas užtruktų ilgiau, bus paskelbti vėliau. Taigi šioje nuomonėje visas dėmesys turėtų būti skiriamas minėtos rekomendacijos turiniui.

Radijo dažninio atpažinimo (RDA) technologija yra svarbi jau dabar, o ateityje taps dar svarbesnė. Dabartiniai ir būsimi šios technologijos taikymo būdai gali nepaprastai pagerinti įvairiausių viešojo ir privataus sektoriaus subjektų veiklos procesus ir duoti didelės naudos tiek privatiems asmenims, tiek įmonėms. Ši technologija taip pat gali paskatinti didžiulę taikomųjų interneto programų plėtrą ir prisidėti prie reiškinio, kurį Jungtinių Tautų (JT) agentūra pavadino „daiktų internetu“ (angl. *Internet of things*), atsiradimo. Tačiau jeigu RDA technologijos nebus kruopščiai kontroliuojamos, jos gali būti pradėtos naudoti pažeidžiant asmens privatumą ir pilietines laisves ir keliant grėsmę asmenų ir įmonių saugumui.

Baigiant būtų galima pasakyti, kad tais atvejais, kai leidžiama taikyti RDA technologiją, jos panaudojimas turėtų būti visiškai skaidrus visiems proceso dalyviams. RDA taikymas gerinant prekių tvarkymą paprastai yra priimtinas. RDA taikymas žmonėms pažymėti iš esmės nėra priimtinas, išskyrus trumpalaikę aplinką. Šios technologijos taikymo būdai, susiejantys žmones su prekėmis, gali būti pateisinami prekybos sumetimais. Paprastai nepateisinama RDA naudoti žmonėms atpažinti pagal jų įsigytas prekes. Be to, kai kurie RDA taikymo būdai yra nepateisinami laisvoje visuomenėje ir niekad neturėtų būti leidžiami. Svarbiausias Komisijos rekomendacijos valstybėms narėms aspektas privalo būti reikalavimas išsaugoti privatumą ir anonimiškumą.

- **Asmuo pasiteirauti** Agota Bazsik

(Tel. 00 32 2 546 86 58 – el. paštas agota.bazsik@eesc.europa.eu)

5. ENERGETIKOS POLITIKA

- ***Europos energetikos politikos apibrėžimas (Lisabonos strategija)***

- **Pranešėja** Ulla Sirkeinen (Darbuotojų gr. – FI)

- **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 986/2007

- **Dokumento esmė**

EESRK drauge su nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis pateikia šias rekomendacijas dėl energetikos politikos įgyvendinant Lisabonos strategiją „Energetikos politika žinių visuomenei“:

- išsiaiškinti, kokios problemos energetikos politikoje ir kitose susijusiose pagrindinėse srityse gali trukdyti ES tikslui tapti didelio energetikos našumo ir mažai CO₂ išmetančia ekonomika;
- pasirūpinti kvalifikuota ir motyvuota darbo jėga užtikrinant aukštos kokybės švietimo sistemą;
- užtikrinti pakankamą valstybinių mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros lygį, kuris atitiktų pagrindinių ES konkurentų lygį, ir skatinti privatų mokslinių tyrimų bei technologijų plėtros finansavimą;
- vystyti tarptautinį bendradarbiavimą energetikos technologijų srityje, ypač su kitais stambiais dalyviais; nuolat stebėti pagrindinių konkurentų ir partnerių energetikos technologijų politiką ir priemones;
- užtikrinti finansavimą iš rizikos kapitalo MVĮ pradedant veiklą ir jų vystymosi etapais bei investicijoms į naujas technologijas;
- skatinti sveiką ir atvirą konkurenciją energetikos rinkose siekiant priversti įmones diegti naujoves. Atsinaujinančios energijos srityje patekimas į tinklus turi lemiamos reikšmės inovacijų sėkmei;
- šalinti kliūtis, trukdančias investicijoms, kurios yra būtinos skatinant naudoti naujas technologijas. Privalomi planavimo ir leidimų išdavimo reikalavimai stabdo ar net užkerta kelią investicijoms. Kad būtų sumažinta investicijų rizika, reguliavimo sistema turi būti nuspėjama ir stabili;
- leisti naujoms technologijoms patekti į ES ir kitų pasaulio šalių rinkas;

- užtikrinti sąžiningas rinkos sąlygas pasaulio mastu, pvz., nustatant pasaulines CO₂ kainas; kartu stebėti, kad tai netaptų paprasčiausia preke, kadangi nuo realaus išmetamų dujų kiekio sumažinimo priklauso planetos išlikimas;
- iškelti plataus užmojo tikslus, galinčius padėti stiprinti ES poziciją pasaulio rinkose technologijų, didinančių energijos efektyvumą ir skatinančių naudoti atsinaujinančią energiją, srityje. Tačiau tikslus ir jų įgyvendinimo terminus reikia nustatyti atsargiai, kad būtų realios galimybės juos įgyvendinti;
- priemonės, reikalingas aktyviai padėti diegti naujoves, taip pat rinktis atsargiai iš toliau išvardijamų priemonių, kad rezultatai būtų rentabilūs:
 - mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros finansavimas,
 - švietimas ir mokymas,
 - visuomenės sąmoningumo didinimas,
 - kainų mechanizmai, mokesčiai,
 - subsidijos,
 - privalomos užduotys ir įsipareigojimai,
 - reguliavimas arba privalomos normos,
 - savanoriški standartai, laisvi susitarimai,
 - viešieji pirkimai.
- *Asmuo pasiteirauti Siegfried Jantscher*
(Tel. 00 32 2 546 82 87 – el. paštas siegfried.jantscher@eesc.europa.eu)
- **Branduolinė informacinė programa**
- **Pranešėja** Ulla Sirkeinen (Darbuotojų gr. – FI)
- **Nuoroda.** COM(2006) 844 galutinis – CESE 990/2007
- **Dokumento esmė**

EESRK iš esmės sutinka su Komisijos komunikate pateikta analize ir aprašymu. Komiteto nuomone, dokumente išnagrinėta ir teisingai aprašyta dauguma svarbiausių branduolinės energetikos aspektų. Branduolinė energija užima svarbiausią vietą energetikos rinkoje. Be to, ji visiškai atitinka ES energetikos politikos tikslus. Šiuo metu branduolinės energijos kainos yra neabejotinai konkurencingos. Priklausomybė nuo išorės energijos yra nedidelė, kuro šaltiniai – įvairūs ir saugūs, o tai atitinka saugaus tiekimo reikalavimus. Dabar branduolinė energija yra didžiausias energijos, kurią gaminant beveik neišmetamas anglies dvideginis, šaltinis Europoje. Kitas jos poveikis aplinkai yra ribotas ir valdomas. Jeigu neišlaikysime bent dabartinės

branduolinės energijos dalies, kol bus rasta naujų sprendimų ekologiškos energetikos srityje, nepasieksime klimato ir kitų energetikos politikos tikslų. EESRK pabrėžia, kad vis svarbesnis vaidmuo tenka ES toliau vystant griežčiausios saugos, saugumo ir neplatinimo standartus, kaip reikalaujama Euratomo sutartyje. Europos elektrinių senėjimo problema nebuvo išsamiai išnagrinėta Komisijos parengtame dokumente, nors šia tema reikėtų pateikti daug daugiau informacijos. EESRK atkreipia dėmesį į kai kuriuos papildomus branduolinės energetikos aspektus, nenagrinėtus naujosios Branduolinės informacinės programos projekte. Tai – terorizmo grėsmė ir, kai kuriose atominėse elektrinėse, pakankami aušinimui reikalingo vandens ištekliai. EESRK sutinka su Komisijos požiūriu, kad Europos Sąjungai esminis dalykas yra patirtis radiacinės saugos ir branduolinių technologijų srityje, todėl reikia skirti daugiau dėmesio švietimui, mokymui ir moksliniams tyrimams šiose srityse. Galiausiai EESRK pabrėžia, kad kiekviena valstybė narė turi teisę pasirinkti energijos rūšis, įskaitant ir galimybę naudoti branduolinę energiją, kaip teigiama Branduolinėje informacinėje programoje.

- *Asmuo pasiteirauti Siegfried Jantscher*
(Tel. 00 32 2 546 82 87 – el. paštas siegfried.jantscher@eesc.europa.eu)

6. TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS

- ***Euroregionai***

- **Pranešėjas** José María Zufiaur Narvaiza (Darbuotojų gr. – ES)
- **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 1002/2007
- **Dokumento esmė**

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) įsteigimo priėmimas ir naujo teritorinio bendradarbiavimo tikslo įtraukimas Euroregionams atvėrė naujas veiklos galimybes.

Todėl EESRK mano, kad Euroregionų pabrėžiamas teritorinis bendradarbiavimas yra esminis veiksnys skatinant Europos integraciją, mažinant ekonominį, socialinį ir teritorinį susiskaldymą, kurį lėmė nacionalinės sienos, ir plėtojant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.

Tam, kad Europos teritorinis bendradarbiavimas galėtų padėti išpildyti dėl reformų iškilusius lūkesčius, EESRK mano, jog valstybės narės ir jų tarpinės struktūros turi aktyviai dalyvauti Euroregionų vystyme. Siekiant šio tikslo, reikėtų Bendrijos lygiu plėtoti teritorinio bendradarbiavimo nacionalines strategijas. Valstybės narės, visų pirma, turėtų dalyvauti sprendžiant neatidėliotinas pasienio gyventojų problemas, kurios dažniausiai susijusios su darbo rinka, sveikata, socialine pagalba, švietimu ir transportu.

EESRK manymu, Euroregionai, kaip ir ETBG, įsteigta remiantis Reglamentu Nr. 1082/2006, puikiai įgyvendina Europos valdymo principus, kuriuos savo baltojoje knygoje 2001 m. apibrėžė Europos Komisija. Remiantis minėtais teiginiais, EESRK mano, kad veiklos, pasienio politikos ir, bendrai, teritorinio bendradarbiavimo veiksmingumą lemia visų susijusių teritorinių ir socialinių bei ekonominių dalyvių reali partnerystė. Todėl EESRK prašo, kad gebančioms atstovauti organizuotos pilietinės visuomenės organizacijoms būtų nustatyti dalyvavimo teritorinio bendradarbiavimo projektuose būdai.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad socialinės ir ekonominės organizacijos atlieka svarbų vaidmenį Europos integracijos procese. Šiuo požiūriu, EESRK palankiai vertina tarpregioninių profesinių sąjungų tarybų tarpvalstybinę patirtį, darbdavių organizacijų asociacijų, prekybos rūmų, mokslinių tyrimo centrų ir universitetų įvairias tarptautinio bendradarbiavimo formas ir Euroregionų ekonomikos ir socialinių reikalų komitetų kūrimą. Komitetas skatina tokią patirtį ir siūlo savo pagalbą jai remti ir plėtoti.

- *Asmuo pasiteirauti Alberto Allende*
(Tel. 00 32 2 546 96 79 – el. paštas alberto.allende@eesc.europa.eu)

7. APLINKOSAUGA

- ***Tvaraus vystymosi strategija***
- **Pranešėjas** Lutz Ribbe (Įvairių interesų gr. – DE)
- **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 994/2007
- **Dokumento esmė**

EESRK itin palankiai vertina naujojoje strategijoje numatytus pagrindinius tikslus bei pamatinius politikos principus ir ragina Komisiją, Tarybą ir Europos Parlamentą vertinti juos ypač rimtai ir į juos visapusiškai atsižvelgti.

Komitetas tikisi, kad pirmoji pažangos ataskaita, kuri bus paskelbta 2007 m. rugsėjo mėn., be kita ko, pateiks tikslią informaciją apie šiuos dalykus:

- kokias ekonomines priemones Komisija numato vykdyti „rinkos skaidrumui ir realias ekonomines, socialines bei aplinkosaugines produktų ir paslaugų sukūrimo sąnaudas atspindinčioms kainoms skatinti (tinkamoms kainoms pasiekti)“,
- kaip reikėtų konkrečiai įgyvendinti Europos Vadovų Tarybos reikalavimą „apsvarstyti tolesnius veiksmus, kaip būtų galima darbo jėgą slegiančią mokesčių naštą perkelti į išteklių ir energijos naudojimo ir (arba) taršos sritį, prisidėti prie ES tikslų ekonomiškai efektyviu būdu padidinti užimtumą ir sumažinti neigiamą poveikį aplinkai“,

- koki tvarkaraštį Komisija numato siekdama įgyvendinti Europos Vadovų Tarybos tikslą laipsniškai panaikinti tas subsidijas, kurios turi neigiamų padarinių aplinkai; ir ar galima atsižvelgti į EESRK idėją šias lėšas arba bent dalį jų pervesti į ES tvarumo fondą,
 - kaip Komisija ateityje rengiasi išvengti akivaizdžiai pasitaikančių prieštaravimų tarp norų ir tikrovės įgyvendinant tvarumo politiką, pavyzdžiui, transporto sektoriuje (žr. 4.15 ir 4.16 punktus), ir
 - kaip bus elgiamasi su valstybėmis narėmis, nepateikusiomis tinkamų nacionalinių tvarumo strategijų.
- *Asmuo pasiteirauti Annika Korzinek*
(Tel. 00 32 2 546 80 65 – el. paštas annika.korzinek@eesc.europa.eu)
Robert Kaukewitsch
(Tel. 00 32 2 282 23 66 – el. paštas robert.kaukewitsch@eesc.europa.eu)

8. SVEIKATOS APSAUGA

- ***Sveikata ir migracija***
- **Pranešėjas** Sukhdev Sharma (Įvairių interesų gr. – UK)
- **Bendrapranešėję** Ágnes Cser (Darbuotojų – HU)
- **Nuoroda.** Tiriamoji nuomonė – CESE 1001/2007
- **Dokumento esmė**

Vadovaujantis Pagrindinių teisių chartija, kuri garantuoja galimybę naudotis profilaktine ir medicinine priežiūra visiems ES gyvenantiems asmenims nepaisant jų statuso, gydymo ir profilaktinės priežiūros galimybė turėtų būti numatyta kaip viena žmogaus teisių.

Sveikata turėtų būti esminis migracijos aspektas.

Sveikatos poveikio įvertinimas turėtų apimti galimą migrantų sveikatai skirtų, su sveikatos sritimi susijusių ir nesusijusių politikos priemonių poveikio vertinimą.

Dirbančių migrantų sveikata turėtų būti prioritetinės svarbos klausimas. Jį sprendžiant turėtų dalyvauti socialiniai partneriai ir kompetentingos valdžios institucijos, kad būtų užtikrinta, jog sektoriuose, kuriuose paprastai dirba migrantai, būtų laikomasi aukštų darbuotojų sveikatos ir darbo saugos standartų.

Sveikatos apsaugos priežiūros ir prevencinės tarnybos turėtų būti plėtojamoms atsižvelgiant į kultūrinį tinkamumą ir svarbą, bet jokia būdu nesudaryti palankesnių sąlygų nesilaikyti draudimo atlikti moterų lyties organų apipjaustymą.

Sveikatos specialistams turėtų būti nuolat mokomi ir ugdomi jų profesiniai įgūdžiai, siekiant jiems padėti patenkinti besikeičiančius migrantų bendruomenių sveikatos poreikius.

- **Asmuo pasiteirauti** *Ewa Kaniewska*
(Tel. 00 32 2 546 81 17 – el. paštas ewa.kaniewska@eesc.europa.eu)
- **Augalų apsaugos produktų statistika**
- **Pranešėjas** Frank van Oorschot (Darbuotojų gr. – NL)
- **Nuoroda.** COM(2006) 778 galutinis – 2006/0258 COD – CESE 995/2007
- **Asmuo pasiteirauti** *Yvette Azzopardi*
(Tel. 00 32 2 546 9 818 – el. paštas yvette.azzopardi@eesc.europa.eu)

9. VARTOTOJŲ APSAUGA

- **Žalioji knyga dėl vartotojų teisių**
- **Pranešėjas** Richard Adams (Ivairių interesų gr. – UK)
- **Nuoroda.** COM(2006) 744 galutinis – CESE 984/2007
- **Dokumento esmė**

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) atsižvelgia į žaliąją knygą, tačiau abejoja, ar joje pateikti pasiūlymai visoje Europos Sąjungoje (ES) užtikrins aukštą ir vienodą vartotojų apsaugos lygį. EESRK nuomonėse dėl vartotojų apsaugos priemonių ne kartą buvo pažymėta, kad tokią apsaugą užtikrinti galima supaprastintu, nuosekliu ir įgyvendinamu vartotojų *acquis*, tačiau šio peržiūros proceso metu jau atsirado ženklų, rodančių, kad tai padaryti gali būti sunku.

Reikia tikrai demokratiškai įteisinti persvarstytą vartotojų *acquis* ir paruošti aiškų teisinį bei idėjinį pagrindą.

EESRK ypač teigiamai vertintų *acquis* principų taikymą sparčiai augančiai ir menkai reglamentuojamai skaitmeninei aplinkai, tačiau taip pat pastebi, kad siūlomu būdu tai pasiekti gali būti sunku.

EESRK laiko vartotojų apsaugą ne tik neatsiejama nuo ES vidaus rinkos strategijos, bet ir pilietybei svarbiu bei ją patvirtinančiu veiksmu. EESKR pritaria geresnio reguliavimo principų įgyvendinimui vartotojų teises reglamentuojančiuose įstatymuose. Visi pasiūlymai derinti taisyklės šioje srityje turėtų būti pagrįsti gerai parengtu poveikio įvertinimu ir siekti galiojančių taisyklių paprastumo ir aiškumo.

Reikėtų teikti pirmenybę geresnėms įgyvendinimo priemonėms ir aiškios bei paprastos žalos atlyginimo tvarkos sustiprinimui arba nustatymui.

Komitetas ragina Komisiją atsižvelgti į jo 2006 m. balandžio mėn. *Nuomonę dėl vartotojų politikos teisinio pagrindo*, kurioje buvo siūloma numatyti galimybę priimti vartotojų politikos priemones kaip atskiras priemones, o ne vidaus rinkos kūrimo šalutinį produktą.

Derinant vartotojų teisės aktus ES privalo vadovautis geriausios ir aukščiausio lygio vartotojų apsaugos, kokia tik randama valstybėse narėse, perėmimo principu. Bet kokia „horizontalioji priemonė“ turėtų remtis aukščiausiais standartais, tuo tarpu būtina „vertikalią integraciją“ būtų skirta specialių klausimų išaiškinimui. Horizontalioji priemonė galėtų būti numatytos visiškai suderintos taisyklės konkrečiose srityse, pavyzdžiui, teisė nutraukti sutartį ir vartotojo sąvokos apibrėžtis, tuo tarpu kitose srityse būtų pasirinktas minimalus derinimas. Reikia tikėtis, kad šis principas bus priimtinesnis ir Komisijai, ir visoms valstybėms narėms.

- *Asmuo pasiteirauti Luis Lobo*
(Tel. 00 32 2 546 97 01 – el. paštas luis.lopez@eesc.europa.eu)

10. LYGIOS GALIMYBĖS

- ***Moterų verslininkystės skatinimas Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybėse***
 - **Pranešėja** Grace Attard (Įvairių interesų gr. – MT)
 - **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 1004/2007
 - **Dokumento esmė**

Šioje nuomonėje apžvelgiama dabartinė moterų situacija Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybėse ir iniciatyvos, kuriomis siekiama sustiprinti moterų vaidmenį visuomenėje ir skatinti moterų verslumą. Moterų verslumo ateitis Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybėse turi

būti vertinama remiantis bendromis ekonominėmis, politinėmis, socialinėmis ir šeimyninėmis aplinkybėmis. Pabrėžiama švietimo, informacinių technologijų ir lėšų gavimo galimybių svarba.

Šioje nuomonėje EESRK ragina Europos Komisiją, kad konkrečios Europos kaimynystės politikos (EKP) priemonės moterų verslumui skatinti būtų įtrauktos į nacionalinius veiksmų planus. Be to, EESRK rekomenduoja skirti daugiau EKP lėšų moterų verslumui ugdyti ir techninei pagalbai verslą pradedančioms moterims suteikti.

Taip pat šioje nuomonėje rekomenduojama imtis konkrečiai moterų verslumui skirtų priemonių įgyvendinant Europos Viduržemio jūros regiono įmonių chartiją

EESRK mano, kad ministerijų bendradarbiavimas ir kitų suinteresuotų subjektų – finansų įstaigų, įgyvendinančių agentūrų, įmonių atstovų ir kt. – įtraukimas į svarstymus dėl prioritetų leis pasiekti geresnių rezultatų skatinant moterų verslumą.

Todėl EESRK ragina stiprinti NVO ir socialines ir profesines organizacijas, skatinančias moteris imtis ekonominės veiklos pasitelkiant privačias ir viešąsias partnerystes.

Galiausiai EESRK rekomenduoja sukurti Europos ir Viduržemio jūros regiono verslo programą to regiono mažosioms, vidutinėms ir mikroįmonėms. Šioje programoje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas sritims, kuriose verslininkėms kyla ypatingų sunkumų, verslininkėms skirtų programų rėmimui ir vystymui ir priemonėms, padedančioms stiprinti savo verslą vystančių moterų teisinį statusą.

- *Asmuo pasiteirauti Laila Wold*
(Tel. 00 32 2 546 91 58 – el. paštas laila.wold@eesc.europa.eu)

11. IŠORĖS SANTYKIAI

- ***ES ir Centrinės Amerikos santykiai***
 - **Pranešėjas** Mário Soares (Darbuotojų gr. – PT)
 - **Nuoroda.** Nuomonė savo iniciatyva – CESE 1003/2007
 - **Dokumento esmė**

Prieš netrukus paskelbiant derybų dėl asociacijos sutarties su Centrine Amerika pradžia, būtų tinkamas laikas EESRK išanalizuoti santykius su šiuo regionu bei suteikti abiejų šalių organizuotos pilietinės visuomenės galimybę prisidėti prie šių derybų nuo pat jų pradžios.

Socialinių nuostatų įtraukimą, kad būtų užtikrinta asociacijos susitarimo nauda visai visuomenei ir jis būtų pagrindinis veiksnys stiprinant demokratijos principus, kovojant su skurdu, socialine atskirtimi ir nedarbu bei plėtojant socialinį modelį, kuris užtikrina, kad nelygybė sumažės arba nepadidės. Šis susitarimas turėtų stiprinti socialinę sanglaudą ir puoselėti aplinkos biologinę įvairovę (todėl susitarimas padėtų tūkstančiams smulkių žemės ūkio produkcijos gamintojų, kurie stengiasi ūkininkauti labiau aplinką tausojančiu būdu). Be to, vykstant deryboms ir po to įgyvendinant asociacijos susitarimą, ypač svarbu, kad vyriausybės laikytųsi visų TDO tarptautinių darbo standartų.

Svarbiausias pilietinės visuomenės dalyvavimo aspektas turėtų būti jungtinio stebėsenos komiteto, kuris prižiūrėtų derybas ir veiktų kaip atskira institucija, sukūrimas.

- *Asmuo pasiteirauti Beatriz Porres*
(Tel: 00 32 2 546 91 31 – el. paštas beatriz.porres@eesc.europa.eu)

12. INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ

- *Baudžiamosios priemonės ir intelektinė nuosavybė*
- **Pranešėjas** Daniel Retureau (Darbuotojų gr. – FR)
- **Nuoroda.** COM(2005) 276 galutinis – 2005/0127-0128 COD – CESE 981/2007
- *Asmuo pasiteirauti Luis Lobo*
(Tel. 00 32 2 546 97 01 – el. paštas luis.lopez@eesc.europa.eu)